

Čís. 13295.

Obchodní pomocníci (zákon ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.).
Podíl na zisku, provise i remunerace připadající na období od předčasného propuštění (předčasné výpovědi) až do doby, ve které by služební poměr byl ukončen, kdyby bylo bývalo šetřeno smluvené nebo zákonné lhůty výpovědní, jest částí zaměstnancova nároku, jehož uplatnění je vázáno lhůtou § 34 zák.

Uplatněn-li nárok na podíl na zisku, provisi a remuneraci za dobu skutečného výkonu služby před předčasnou výpovědí, nelze použití ustanovení § 34 zák.

Obmezení podle § 34 zák. se nevztahuje na nárok na »odbytné«.

(Rozh. ze dne 16. února 1934, R I 65/34.)

Žalobce byl žalovanou stranou dne 27. března 1932 na 14 dnů vypověděn. Žalobce, doličuje, že je obchodním pomocníkem podle zákona ze dne 16. ledna 1910 čís. 20 ř. zák., uplatňoval žalobou nároky ze služebního poměru až do ukončení řádné výpovědní lhůty podle § 20 cit. zák., a to vedle platu i vánoční remuneraci za dobu od 1. července 1930 do 30. června 1932 ve výši 3.000 Kč a 1.351 Kč 20 h odbytného. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

První soud zamítl žalobu z důvodu, že byla podána po uplynutí propadné lhůty § 34 zákona. Odvolací soud potvrdil zamítnutí jen ve příčině služného a vyslovil o ostatních uplatňovaných nárocích (remuneraci a odbytném) názor, že nejsou »náhradními nároky« z důvodu předčasného propuštění ve smyslu § 29 zákona, takže nebyly dotčeny tím, že žaloba byla podána po uplynutí lhůty § 34 zákona. V § 34 cit. zák. jsou šestiměsíční propadnou lhůtou podmíněny mimo jiné nároky na náhradu škody pro předčasné propuštění ve smyslu § 29. Že »předčasným propuštěním« jest rozuměti i propuštění obchodního pomocníka, když zaměstnavatel, neuplatniv ani zvláštní důležitý důvod k předčasnému propuštění, použil k rozvázání služebního poměru výpovědi, přičítací se výpovědní době buď smluvené nebo zákonem určené, dovodil nejvyšší soud již v rozhodnutí ve sb. n. s. č. 4393, k němuž se odkazuje. § 29 ustanovuje, že zaměstnanec, byv předčasně bez důležitého důvodu propuštěn, může bez újmy dalších nároků na náhradu škody žádati kromě části platu přiměřené jeho dosavadním výkonům, plat náležející mu podle smlouvy za dobu, jež by musila projíti až do skončení služebního poměru uplynutím určené smluvní doby nebo řádnou výpovědí. Z toho vyplývá, že zákonodárce k této posléz uvedené části úplaty hledí jako k nároku na náhradu škody. Že k úplatě jako odměně v širším slova smyslu náleží mimo služné podíl na zisku, provise i remunerace, vychází najevo z ustanovení § 16 a jeho zařazení do

oné části zákona, v níž pod hlavním nápisem »odměna« jsou uvedeny jednotlivé příslušné nároky a zvlášť označeny písmeny a až c a nemůže býti pochybnosti o tom, že, je-li právní nárok na remuneraci opodstatněn, tvoří část zaměstnancovy odměny, jejíž vyplacení je jen vázáno lhůtou (viz rozh. býv. n. s. ve Vídni z 13. října 1910 úř. sb. č. 1280). Byl-li služební poměr zrušen před splatností nároku, má zaměstnanec nárok na remuneraci ve výši, odpovídající poměru mezi obdobím služebním, pro které se odměna poskytuje, a uplynulou služební dobou (§ 16), t. j. v případě § 29 (předčasné propuštění) až do doby, ve které by služební poměr byl ukončen, kdyby bylo bývalo šetřeno umluvené nebo zákonné lhůty výpovědní, a podle § 29 odst. (2) zákona je i tato část odměny splatnou současně se zrušením služebního poměru. Tomu-li tak, jde i tu o nárok na náhradu škody z důvodu předčasného propuštění, podléhající preklusi podle § 34 zák. čís. 20/1910 ř. zák. V souzeném případě neuplatňuje však žalobce jen vánoční (novoroční) remuneraci, jež by jinak byla splatná až koncem roku 1932 a jen pro rozvázání služebního poměru se stala splatnou již dnem 30 června 1932, nýbrž i remunerační částky splatné ke konci roku 1930 a 1931. Tyto obě zadržené částky, předpokládající, že žalobce na remuneraci vůbec má nárok, nebylo by lze pokládati za odměny v § 29 zákona čís. 20/1910 ř. z. dotčené, ježto zaměstnanci přísluší bez ohledu na výpověď, pokud se týče na propuštění, podle smlouvy za jeho dosavadní výkony a proto nejde tu o nárok, jaký má § 34 cit. zákona na mysli. »Odbytné« není částí odměny za konané služby, nýbrž poskytuje se, bylo-li umluveno, stejně jako pense k zajištění existence zaměstnancovy pro případ rozvázání služebního poměru výpovědí, propuštěním a vystoupením. Jde tu tedy o smluvní nárok, jenž s náhradou z důvodu propuštění nemá nic společného a proto nelze naň vztahovati obmezení podle § 34 citovaného zákona. Rozhodnutí sb. n. s. čís. 7719, k němuž rekurent odkazuje, se na souzenou věc nehodí, neboť předpokladem tohoto rozhodnutí byl zcela odlišný skutkový základ, že se totiž obchodní pomocník zavázal, že pro případ vystoupení ze služby zaplatí zaměstnavateli pevně smlouvenou náhradu, t. j. smluvní pokutu, náležející k nárokům zaměstnavatele proti zaměstnanci podle § 31 (3) zákona. Ježto první soud, vycházející z mylného právního stanoviska, se obranami žalované proti důvodu a výši nároků, pokud podle § 34 zák. nejsou prekludovány, neobíral a nečinil v těchto směrech nutná skutková zjištění, nepochybil odvolací soud, zrušiv rozsudek soudu první stolice, a vrátiv mu rozepři podle § 496 čís. 3 c. ř. s. k dalšímu jednání a novému rozhodnutí, při čemž bude ovšem třeba k tomu přihlídnouti, že požadované remunerace, jak svrchu doličeno, pozůstávají z více nároků, z nichž jeden (poslední) zanikl preklusí.

Čís. 13296.

Vyrovnačí řád z roku 1914.

Bylo-li při prodeji zboží před zahájením vyrovnacího řízení o jmění kupitele ujednáno zapravení kupní ceny ve splátkách bez ztráty lhůt, nebyl prodávatel s to vykonati volbu podle čl. 354 obch. zák. dříve, než uplynula lhůta k poslední splátce kupní ceny.